

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap**

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Datum 10 november 2021

Betreft Antwoord op schriftelijke vragen over het bericht 'Fort uit Tachtigjarige
Oorlog staat op instorten'

Erfgoed en Kunsten

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie

30168741

Uw brief

08 oktober 2021

Uw referentie

2021Z17534

Hierbij stuur ik u, mede namens de minister van Defensie, de antwoorden op de vragen van de leden Werner en Inge van Dijk (beiden CDA) over het bericht 'Fort uit Tachtigjarige Oorlog staat op instorten'.

De vragen werden mij op 8 oktober toegezonden bij uw boven aangehaalde brief met kenmerk 2021Z17534.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Ingrid van Engelshoven

2021Z17534

1. Hebt u kennisgenomen van het bericht 'Fort uit Tachtigjarige Oorlog staat op instorten'?

Ja.

2. Deelt u de mening dat Fort Crèvecoeur bij 's-Hertogenbosch een voorbeeld is van een historische plaats die het verhaal van onze geschiedenis vertelt?

Ja, die mening deel ik en dat is ook mede de reden dat dit fort is aangewezen als Rijksmonument.

3. Is het waar dat het fort is voorgedragen voor de Europese lijst van zeven meest bedreigde erfgoedlocaties?

Ik heb inderdaad vernomen dat het fort door Erfgoedvereniging Bond Heemschut is voorgedragen bij haar zustervereniging Europa Nostra, voor de Europese lijst van zeven meest bedreigde erfgoedlocaties.

4. Is het waar dat de gemeente 's-Hertogenbosch en het ministerie van Defensie met elkaar overhoop liggen over het behoud van het fort?

Het ministerie van Defensie en het Rijksvastgoedbedrijf hebben sinds een aantal jaren contact met de gemeente 's-Hertogenbosch over het militaire object Fort Crèvecoeur. Tevens hebben zij hierover contact met diverse andere partijen. Deze contacten hebben geleid tot een aantal concrete ontwikkelingen, die ik verder toelicht in het antwoord op vraag 6.

De gemeente 's-Hertogenbosch heeft kenbaar gemaakt ontevreden te zijn met het tempo van het behoud en herstel van het fort (met name de kruithuizen) door het Rijk.

5. Wat is de inhoud van de overeenkomst die in 2010 is gesloten om het rijksmonument in stand te houden?

De doelstelling van de intentieovereenkomst uit 2010 is dat partijen zich inspannen om te komen tot een duurzame samenwerking ten behoeve van het behoud, het herstel, de ontwikkeling respectievelijk de verbetering van de cultuurhistorische, landschappelijke, natuurwetenschappelijke en extensieve recreatieve waarden in en rondom het fort met behoud van het militaire gebruik van het fort.

6. Welke stappen zijn tot dusverre gezet in de uitvoering van deze overeenkomst?

Dankzij de samenwerking tussen het ministerie van Defensie en de gemeente 's-Hertogenbosch zijn al diverse ontwikkelingen mogelijk gemaakt op Fort Crèvecoeur. Voorbeelden zijn het verlenen van medewerking aan onderzoeken door de gemeente op het fort, rondleidingen over het fort, het toestaan van medegebruik op het fort, kleinschalige waterverruiming projecten en het beter toegankelijk maken van het binnenfort. Er bestaat ook een fietsroute naar het binnenfort tot aan de kazemat en de kruithuizen.

Onze referentie
30168741

Op verzoek van het ministerie van Defensie heeft het Rijksvastgoedbedrijf in 2020 een inspectie uitgevoerd naar de bouwkundige conditie van de kruithuizen de kazemat en de damsluizen van het Fort Crèvecoeur.

Begin juli van dit jaar heeft het Rijksvastgoedbedrijf een definitief advies gegeven aan het ministerie van Defensie om op korte termijn consoliderende en beschermende maatregelen te treffen om verder verval te voorkomen in de aanloop naar constructief herstel op basis van een restauratieplan. Met de resultaten van dit onderzoek en het advies van het Rijksvastgoedbedrijf bereidt het ministerie van Defensie momenteel besluitvorming voor, rekening houdend met overige waarden, zoals natuurwaarden. Hierover worden de betrokken partijen uiteraard geïnformeerd.

7. Is het waar dat de gemeente geen bevoegdheid heeft om de eigenaar van het rijksmonument te dwingen om maatregelen te nemen, omdat het een militair oefenterrein betreft?

Dat klopt. Het bevoegd gezag op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht ligt voor Fort Crèvecoeur om redenen van nationaal veiligheidsbelang bij de minister van Infrastructuur en Waterstaat.

8. Welk bedrag is naar schatting gemoeid met de noodzakelijke werkzaamheden om instorting van het fort te voorkomen?

Zoals gemeld in het antwoord op vraag 6 heeft het Rijksvastgoedbedrijf begin juli van dit jaar een definitief advies gegeven aan het ministerie van Defensie om op korte termijn consoliderende en beschermende maatregelen te treffen om verder verval te voorkomen in de aanloop naar constructief herstel op basis van een restauratieplan. Met het advies van het Rijksvastgoedbedrijf bereidt het ministerie van Defensie momenteel besluitvorming voor, rekening houdend met overige waarden, zoals natuurwaarden. De te verwachten kosten zijn vooralsnog commercieel vertrouwelijk.

9. Bent u bereid om over het behoud van Fort Crèvecoeur in gesprek te gaan met het ministerie van Defensie en de gemeente 's-Hertogenbosch?

Ik ben al in gesprek met deze partijen en zal dit gesprek vervolgen.